

Synpunkter inför revision 2017

Olika aktörer, inom och utanför arbetsgruppen, har bjudits in att lämna synpunkter på BRP+ och ramverkets nuvarande utformning och innehåll. Synpunkter samlas löpande in och sammanställs i detta dokument som uppdateras vartefter inför den revision av systemet som är planerad till under 2017.

Har du frågor eller kommentarer? Maila gärna dessa till Johanna Giorgi johanna.giorgi@tillvaxtverket.se.

Synpunkter på indikatorer

Tema 1 Medborgarengagemang och demokratisk delaktighet

- Är indikatorn aktiva idrottsföreningar tillräckligt bra för att belysa aspekten engagemang i civilsamhället? Förslag: utveckla ny statistik i samarbete med SCB eller stryk.
- Byt ut "Antal idrottsföreningar som får LOK-stöd per 10 000 invånare" mot "Utbetalt LOK-Stöd till idrottsföreningar, kr/inv 7-25 år". Nuvarande indikator missgynnar stora kommuner med stora idrottsföreningar.
- Den subjektiva aspekten *upplevd delaktighet* är svår att fråga rakt ut, hur skulle en fråga formuleras? Kan det finnas något i SOM-undersökningen? På länsnivå som bäst. Annars finns "Tillit till andra" i HPLV.

Tema 2 Trygghet och säkerhet

- Hämta data från MSB:s öppna jämförelser, finns data på kommunnivå. Förslagsvis:
 - Antal anmälda våldsbrott per 1000 inv (kommunnivå)
 - Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare
 - Antal sjukhusvårdade (inskrivna på sjukhus minst ett dygn) till följd av oavsiktliga skador (olyckor) per 1 000 invånare
 - Antal utvecklade bränder i byggnad per 1 000 invånare
 - Larmbehandlingstid för räddningstjänst. Mediantid i minuter.
- Något om andel som bor i "översvänningsdrabbat område"? Finns en del om det på MSB:s hemsida.
- Upplevd trygghet skulle kunna mätas med hjälp av indikatorn "Andel som är rädda för att gå ut ensamma" (HPLV).

Tema 3 Miljökvalitet

- Om kemikalier bara finns på Sverigenivå gör den ju inget i jämförelsen och kan tas bort, alternativt flyttas till kapitalavsnittet. Förslag på ny indikator istället för kemikalier: "Andel badplatser med godkänd vattenkvalitet".
- Möjligt använda Miljöhälsoenkät från Socialstyrelsen/Folkhälsomyndigheten? Gör eventuellt för sällan och osäkert om den finns på kommun/länsnivå.
- Den subjektiva aspekten *upplevd miljökvalitet* kan bli svår. I socialpsykologin exemplifieras begreppet kognitiv dissonans med att de som levde nära stora utsläppskällor ofta var minst oroad över föroreningar, vilket var en strategi för att hantera en situation man ofta hade svårt att förändra.

Tema 4 Tillgänglighet till tjänster

- Aspekten närhet till *tjänster/service*: det är för smalt att mäta aspekten endast utifrån indikatorn *tillgång till bredband*. Fler eller en bredare indikator behövs. I urvalet diskuterades indikatorer som mäter tillgänglighet till kommersiell och offentlig service utifrån avstånd med bil. Skulle man kunna diskutera denna aspekt utifrån avstånd med kollektivtrafik? Kollektivtrafiken saknas i temat Tillgänglighet till service. Förslag på indikator: *andel som har tillgång till kollektivtrafik*.
- För att fånga vårdköer (upplevda) kan det gå att få data på kommunalnivå från Vårdbarometern.
- Möjligt ta med Tillväxtanalys tillgänglighetsdata, t ex "indexerad tillgänglighet" eller "tillgång till dagligvarubutiker".

Tema 5 Inkomst och förmögenhet

- Istället för upplevd levnadsstandard, använd "Svårigheter klara löpande utgifter" från HPLV.

Tema 6 Arbete och löner

- Skillnaden mellan tema 5 och 6 framgår inte på rubriknivå. Istället måste läsaren in på aspektnivå för att förstå skillnaderna. Möjligt omformulera/förtydliga rubrikerna?
- Sysselsättning kan vara en bättre indikator än arbetslöshet för aspekten *tillgång till arbete*. Arbetslöshet tenderar att överskatta problemen för ungdomar och underskatta problemen för invandrare (som ofta befinner sig så långt ifrån arbetsmarknaden så att de inte blir aktivt arbetssökande).
- Integration har tagits bort som eget politikområde på nationell nivå. Den viktigaste delen av integration har delats upp i etablering av nyanlända och inkludering av personer med utländsk bakgrund i samhället. Att använda inkludering som begrepp ger möjlighet att även belysa exkluderande strukturer. Integration som begrepp har i den svenska politiken jämförts med assimilation.
 - Kommentar: *Rör just arbetsmarknad, därför rimligt använda begreppet integrering. Social delaktighet återkommer i annat sammanhang.*
- Kvinnors andel av lönesumman på T6 kan ge utslag av tre saker - förvärvsfrekvens, deltids-"frekvens" och lönegap. Dessutom kanske man bör normalisera för demografiska skillnader i T6 (eller vill man ha med samverkan av alla faktorer - men hög arbetslöshet är ju inte så underligt i Malmö med väldigt många unga t ex)
- Matchning borde vara möjligt att få på kommunnivå.
- Istället för "Andel nöjda med sina arbetsmöjligheter" använd "Andel som trivs bra med sina arbetsuppgifter" från HPLV.

Tema 7 Bostad

- Aspekten *ekonomiska möjligheter*: Det saknas indikator för att mäta ekonomiska möjligheter men förslaget är att mäta utifrån *andel invånare med bostadskostnad som överstiger 40 procent av den disponibla inkomsten*. Den föreslagna mätindikatorn skulle innebära att man inte når de som saknar bostad på grund av ekonomiska begränsningar.
- Aspekten *utbud av bostäder*: Det saknas indikator för att mäta utbud av bostäder men förslaget är att mäta utifrån *andel av bostadsbeståndet som är till försäljning*. Det riskerar bli missvisande att inte titta på hyresrätterna. Det kan vara svårt att hitta underlag för privata hyresrätter och andrahandsuthyrning men

allmännyttan borde gå att mäta. De kommunala bostadsbolagen för årlig statistik. Hyresrätterna är en viktig del av bostadsutbudet och för många är hyresrätten det enda alternativet till bostad. Om det är ett medvetet val att utesluta hyresrätterna så behövs ett resonemang och argument kring det.

- Aspekten *trångboddhet*: Varför mäta trångboddhet bara i hyresrätt? Oavsett om du köper eller hyr din bostad så kan man drabbas av trångboddhet. Det kan bland annat bero på att man inte hittat något bra alternativ på bostadsmarknaden, inte har råd att köpa något större eller varit tvungen att flytta snabbt på grund av förändrade livssituationer. Vi bör inte ta för givet att det bara finns trångboddhet i hyresrätter. Om det är ett medvetet val att utesluta bostadsrätterna så saknar vi ett resonemang och argument kring det.
- Är det möjligt att för *utbud av bostäder* hitta en jämförelsepunkt som inte bara är bestånd utan också kopplat till behov?
- Byt ut "Bostadsyta per person i hyresrätt" till "Genomsnittlig bostadsarea per person" (från hushållsstatistiken).
- Istället för bostadskostnad som överstiger 40 procent osv använd Boendenorm och relatera till medianinkomst.

Tema 8 Balans arbete-fritid

- Alla ohälsofaktorerna i T9 bör kanske finnas med i T8-indikatorn om att livet utanför påverkar arbetslivet (och det kanske är tänkt så).
- Svårt hitta rättvisande data, föreslår därför att temat tas bort. Vad avses egentligen? Passar nog bättre i ett internationellt perspektiv utan reglerade arbetstidslagar.

Tema 9 Hälsa

- Ha inte med "Långvarig sjukdom" från HPLV, finns tveksamheter runt frågan. Byt ut mot "Andel med fetma".

Tema 10 Utbildning och kompetens

- Systemet föreslår att kompetens ska mätas utifrån *genomsnittlig arbetserfarenhet bland personer 30-34 år*. Är det möjligt att mäta arbetserfarenhet på ett vetligt sätt? Bör man istället föreslå annan indikator?
- Förslag på kompetens: Antal sysselsatta år sedan 25 år/antal år äldre än 25.
- Med tanke på hur sent en del studerar vidare och hur länge de håller på kanske man ska ta ett högre åldersspann på indikatorerna än 30-34.

Tema 11 Sociala relationer

- Aspekten *utanförskap*: Andelen utan arbete eller studier är nästan lika stor över hela åldersgruppen, därför bör man ta med hela åldersgruppen 16-64. Utanförskap är inget specifikt ungdomsproblem.

Tema 12 Subjektivt välbefinnande

- Behövs ett eget temaområde för subjektivt välbefinnande? Eftersom det finns subjektiva indikatorer på varje tema så kan det upplevas som överkurs med en egen kategori för detta. Om vi lyckas få till data för subjektiva upplevelser på alla tema och summan eller medelvärdet av dem inte ger samma som det "övergripande" subjektiva välbefinnandet, då finns anledning att tro att antingen är våra teman fel eller så är undersökningen vi hämtar data från fel.

Tema F1 Naturkapital

- SCB och miljöräkenskaperna bör titta på indikatorerna för att få till mått som urskiljer sig och rör på sig av "rätt" orsak. Involvera miljöräkenskaperna på SCB.

- Ändra begreppet "miljöpåverkan" till miljöförstörelse för att tydliggöra negativ påverkan och inte påverkan i största allmänhet.
- Ta bort rödlistade arter; svårt att tolka, är det bra eller dåligt att ha många? Om en art blir utrotad och därför försvinner helt, är det bra?
- Kan det finnas mer att hämta från de nationella miljömålen?
- Om det ska jämföras mellan län/kommuner måste alla värden vara relativa, t ex bruten ballast per km².

Tema F2 Ekonomiskt kapital

- Pensionssparande blir i ett så brett åldersspann väldigt demografiberende. Förslag: avgränsa till gruppen 50-60 år.
- Ta med nationalräkenskaper som önskvärd indikator (finns på regional/kommunal nivå).
- Ta med avskrivningar som indikator (finns på regional/kommunal nivå).
- Ingår inte bygginvesteringar i fasta bruttoinvesteringar? Ha bara en indikator om investeringar, inkl både offentliga och privata.
- Pensionssparandet är väl en direkt spegling av lönen? Går det att få "hushållens sparande" på länsnivå istället?
- Slå ihop FoU-uppgifterna. Hamnar FoU-investeringar på huvudkontorets placering?
- Klottet utgör inte någon stor värdeförstörelse, passar bättre under socialt kapital istället.

Tema F3 Humankapital

- Förslag: inkludera högre utbildning på något sätt som "uppbyggande" och långtidsarbetslöshet som "nedbrytande".
- Tveksamhet angående andel barn i förskola, ska det verkligen väga lika tungt som andel som avslutat gymnasieskola?
- Vad gäller fysisk aktivitet, använd 30 minuter istället för 1 timme.
- Ungdomsmottagningsuppgifter är en för skakig uppgift, byt mot annat. Personalkostnader kanske?

Tema F4 Socialt kapital

- *Aspekten ökar förtroende till och mellan organisationer:* Finns en risk för att man bara mäter förmåga att organisera sig i särintressen, t ex pensionärens benägenhet att bilda pensionärsföreningar och inte pensionärens deltagande i partier osv.
- *Aspekten minskar förtroendet till och mellan institutioner:* Risk för så pass stora variationer mellan år och regioner så att indikatorn blir meningslös. Skattemyndigheten gör speciella granskningar mot utvalda branscher då och då (till exempel mot frisörer och restauranger) och då sticker brottsligheten iväg kraftigt i de kommuner som granskas. Mörkertalen är nog så stora att det inte blir särskilt meningsfullt att mäta ekonomisk brottslighet.
- Det finns enkäter som mäter tillit till organisationer, myndigheter – är de tillräckligt stora för att kunna se skillnader mellan olika delar av landet? SCB:s Medborgarundersökning?
- Om möjligt, lägg till indikator som speglar "kulturell segregation".
- Indikatorn "Andel med gåva kommer försvinna"
- Föreningsengagemang: i HPLV finns uppgifter om deltagande i föreningar.
- Uppgift om medborgardialog för skakig.
- Uppgifter om mobbing finns i CAN eller Lupp.
- Uppgifter om olika typer om brottslighet, ta medelvärde över flera år.

Övriga synpunkter

- Beräkningen och indexeringen av indikatorerna, liksom användningen av skalan 0-100, som ligger till grund för visualiseringen behöver förklaras så att det tydligt framgår att 100 alltid är det eftersträvarvärda. Eventuellt behöver även rubriken ombearbetas för att skapa tydlighet (t ex "avsaknad av köer till tjänster" snarare än "köer till tjänster") för att undvika tankefel.
- Förslag: lägg till SKL:s kommungruppering eller liknande för att möjliggöra jämförelse mellan kommuner med liknande profil.
- För framtidsteman 1-4 är det mindre viktigt med kommunnivå men viktigare med tidsserier då det är förändringarna av kapitalet som är viktiga och intressanta.